

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöspäivämäärä 10.06.2026

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 10.06.2026

Valtion tukemien vuokra-asuntojen asukasvalintaa ja asuntojen käyttöä koskevan sääntelyn kehittäminen

2989/03.00.00.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

asuntoasiainpäällikkö Helene Vanninen, p. 044 482 0862

Päätös**Esittelijä**

suunnittelujohtaja Helminen Juha

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää antaa liitteen mukaisen lausunnon ympäristöministeriölle koskien valtion tukemien vuokra-asuntojen asukasvalintaa ja asuntojen käyttöä koskevaa sääntelyn kehittämistä. Asuntoasiainpäällikölle varataan mahdollisuus tehdä lausuntoon vähäisiä muutoksia.

Perusteluosa

Ympäristöministeriö on 18.5.2026 lähetetyllä sähköpostillaan pyytänyt Lahden kaupungilta lausuntoa koskien valtion tukemien vuokra-asuntojen asukasvalintaa ja asuntojen käyttöä koskevaa sääntelyn kehittämistä (lausuntopyynnön diaarinumero: VN/5542/2026). Lausunnot pyydetään antamaan viimeistään 26.6.2026 ensisijaisesti vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelu.fi -palvelun kautta.

Ympäristöministeriö on kuvannut lausuntopyynnössään sääntelyn kehittämistä seuraavasti (kohdat 1-3):

1. Johdanto

Esityksessä ehdotetaan muutoksia pitkään korkotukilakiin, aravarajoituslakiin, lyhyeen korkotukilakiin ja takauslainalakiin. Esitys sisältää myös luonnokset lakitason muutoksiin kytkeytyvistä muutoksista asukasvalinta-asetukseen, pitkään korkotukiasetukseen ja lyhyeen korkotukiasetukseen.

Vuokraoikeuden siirtämisessä perheenjäsenelle olisi jatkossa noudatettava asukasvalintaperusteita. Kunnan jäsenen etusija asukasvalinnassa poistettaisiin. Vuokra-asunnon käyttöä alivuokraukseen rajoitettaisiin. Valtion tukeen liittyvää käyttörajoitusta vain asuinkäyttöön vahvistettaisiin lyhytvuokrauksen ja muun asumisesta poikkeavan käytön kiellolla. Valtion tukemia tavallisia vuokra-asuntoja omistavilla yhteisöillä olisi velvollisuus seurata vuokrattuina olevien asuntojen tarvetta ja soveltumista vuokra-asuntoa eniten tarvitsevien hakijoiden käyttöön ja oikeus irtisanoa vuokrasopimus kohdentumiseen liittyvästä syystä. Asetustason säännöksiin ehdotetaan lisäksi laajempaa määräaikaisten sopimusten käyttöä poikkeusperusteilla tehtävissä asukasvalinnoissa.

Korkotuki- ja aravalainsäädäntöön lisättäisiin säännökset siitä, kenelle asukasvalintaa koskeva julkinen hallintotehtävä on annettu. Tehtäviin liittyviä toimivaltuuksia tarkennettaisiin. Asukasvalinnan valvonnan toteuttamistavat olisi määriteltävä kunnan tai hyvinvointialueen valvontatapapäätöksellä. Tiedonsaantioikeus valvontaa varten päivitettäisiin. Asuntohakemuksesta säädettäisiin jatkossa lain tasolla.

Esityksellä päivitettäisiin myös säännökset, jotka koskevat korkotuki- ja aravalainsäädännön muun noudattamisen valvontaan liittyviä valvontaviranomaisten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksia. Lisäksi

omakustannusvuokran valvontaa vuokra-asunnon luovuttamisessa toisen käyttöön tehostettaisiin.

Esitys sisältää eräitä valtion tuen myöntämiseen ja lainamuutoksiin liittyviä viranomaisten toimivallan tarkennuksia, korkotuki- ja takauslainoja koskevan lainsäädännön yhtenäistämistä sekä säädöshuoltoa. Vanhentuneet asetuksenantovaltuudet kumottaisiin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027. Asunnon hakemiseen ja asukasvalinnan valvontaan liittyvät menettelyjen muutokset ja vuokrattuina olevien asuntojen seurantavelvollisuus tulisivat kuitenkin voimaan 1.6.2027.

2. Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan yhteiskunnan tukemat vuokra-asunnot kohdennetaan nykyistä tehokkaammin pienituloisille, vähävaraisille ja erityisryhmille, joiden on vaikea vuokrata asuntoa vapailta markkinoilta. Hallitusohjelman mukaan myös selkeytetään asuntojen vuokrausta sekä majoitusliiketoimintaa koskeva lainsäädäntö vastaamaan nykypäivän tarpeita ja käytäntöjä ja varmistetaan lyhytaikaisen vuokraustoiminnan edellytykset, mutta mahdollistetaan samalla nykyistä parempi puuttuminen havaittuihin ongelmiin.

Pienituloisten kotitalouksien hakeutuminen nykyistä vuokra-asuntoaan tai asumismuotoaan edullisempaan asumisratkaisuun on lisääntymässä. Taustalla vaikuttaa jo useita vuosia jatkunut haasteellinen taloustilanne, jonka vuoksi asumiskustannukset ja muut elinkustannukset ovat nousseet ja työttömyys lisääntynyt. Valtion pitkäkestoisesti kasvaneen velanoton ja menojen hillitsemiseksi asumismenoihin kohdistuvan sosiaaliturvan ehtoja on tiukennettu ja tasoa laskettu. Samasta syystä valtion tukea myös asuntorakentamiseen rajoitetaan ja tuettua tuotantoa kohdennetaan asuntomarkkinoilla heikoimmassa asemassa oleville.

Sisällöllisten, vuokra-asuntojen kohdentamiseen liittyvien muutosten lisäksi on tarpeita päivittää valtion tukeman vuokra-asunnon hakemista ja asukasvalintaa koskevaa menettelyllistä sääntelyä ottaen huomioon asukasvalintatehtävän aseman julkisena hallintotehtävänä, henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn reunaehdot ja asetustasoisien sääntelyn kokoamisen ja yhtenäistämisen.

3. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on parantaa valtion tukemien vuokra-asuntojen kohdentumista pienituloisille ja vähävaraisille ruokakunnille, jotka tarvitsevat eniten tukea asumisen järjestämisessä. Valtion tukemilla vuokra-asunnoilla on tärkeä rooli myös asunnottomuuden ehkäisemisessä. Tavoitteena on myös vahvistaa valtion tukeen liittyvää käyttörajoitusta vain asuinkäyttöön ja omakustannusvuokraperiaatetta sekä mahdollistaa tehokas puuttuminen väärinkäyttöksiin.

Esityksen tavoitteena on lisäksi kehittää valtion tukemia vuokra-asuntoja koskevan asukasvalintatehtävän ja asukasvalinnan valvonnan sääntelyä siten, että se täsmällisemmin täyttäisi perustuslain 124 §:n edellyttämän julkista hallintotehtävää koskevan lailla säätämisen vaatimuksen sekä perustuslain ja EU:n perusoikeuskirjan henkilötietojen suojaa koskevat vaatimukset yleisen tietosuojaa-asetuksen asettamilla reunaehdoilla. Säännösten kehittämällä tavoitellaan myös yhtenäisiä ja läpinäkyviä menettelytapoja.

Kolmanneksi esityksellä on tarkoitus toteuttaa tarvittavia selventäviä ja teknisiä päivityksiä valtion tukemia vuokra-asuntoja koskevaan lainsäädäntöön.

Lausunnon laatimiseen ovat osallistuneet asuntoasiainpäällikkö Helene Vanninen, suunnittelujohtaja Juha Helminen ja kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho. Lausunto liitteenä.

Kaupunkiympäristölautakunta

Päätöspäivämäärä 10.06.2026

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lausunnon antaminen lausuntopalvelu.fi -palvelussa 26.6.2026
mennessä/asuntoasiainpäällikkö.